

[ftm.nl](https://www.ftm.nl)

Telefoontap: Shell-topmannen praten over omkoping in Nigeria

Mitchell van de Klundert

Exclusief bij Follow the Money: het volledige afgetapte telefoongesprek waarin Shell-ceo Ben van Beurden en voormalig cfo Simon Henry praten over een inval van de Fiod en het Openbaar Ministerie. Onderwerp: de betaling van een miljard euro aan steekpenningen voor een olieconcessie in Nigeria. Hier werden speciaal oud-werknemers van de Britse geheime dienst voor ingehuurd.

‘Wacht even, ik moet even weg van de nanny...,’ horen we Ben van Beurden, de ceo van Shell telefonisch zeggen tegen Simon Henry de (toenmalige) cfo van Shell. Van Beurden klinkt bedrukt. ‘Ik ga ervanuit dat je bent ingelicht over wat is er gebeurd op het kantoor en het, eh, feit dat ze onze beide kamers hebben uitgekamd om alle informatie die te vinden die ze nodig hadden.’

Het is 17 februari 2016. Een paar uur voor het telefoongesprek tussen de Shell-topmannen hebben de fiscale opsporingsdienst (Fiod) en het Nederlandse Openbaar Ministerie (OM) een inval gedaan bij het hoofdkantoor van Shell in Den Haag. Ze zoeken naar bewijzen voor een corruptieschandaal rond het verkrijgen van de boorrechten voor het Nigeriaanse olieveld OPL 245. Dat veld bevat een kwart van de geschatte Nigeriaanse olievoorraden. Hier zijn voor miljarden euro's aan olie en gas uit op te pompen.

Het veld OPL 245 bevat een kwart van de geschatte Nigeriaanse olievoorraden

Het telefoongesprek tussen Van Beurden en Henry is afgetapt door het Openbaar Ministerie. Onderzoekscollectief Finance Uncovered kreeg de geluidsopname, honderden e-mails en documenten over het al vijf jaar lopende justitieel onderzoek in handen. Zondag [publiceerde](#) de Nigeriaanse krant *Premium Times* en BuzzFeed News samen met de Italiaanse krant *Il Sole 24 Ore* over [de zaak](#).

Follow the Money heeft exclusief het hele telefoongesprek tussen de ceo van Shell, Ben van Beurden, en de voormalig cfo Simon Henry in handen gekregen. Lees onder de geluidsopname verder voor de belangrijkste delen uit het telefoongesprek en achtergrondinformatie over het omkooischandaal waarvoor Shell en de Italiaanse staatsoliemaatschappij Eni worden onderzocht.

Steekpenningen

Van Beurden vervolgt zijn gesprek over de inval met Henry: ‘Blijkbaar zijn ze zo’n drie à vier uur in mijn kantoor geweest om door alles heen te gaan. Ik heb niets over OPL 245, maar toch slaagden ze erin om één map mee te nemen waarvan ze dachten dat deze van belang was. Eh, geen idee wat dat zou moeten zijn. En blijkbaar zijn ze ook in jouw kantoor geweest. Ze waren nog steeds in jouw kantoor [...] aan het einde van de middag.’

Waar draait het hier allemaal om? Shell en het Italiaanse oliebedrijf Eni wisten in 2011 licentiehouder te worden van olieveld OPL 245 voor de kust van Nigeria. Destijds was Peter Voser en niet Ben van Beurden de ceo van Shell. De oliebedrijven betaalden een miljard euro aan de Nigeriaanse overheid voor het olieveld. Het grootste gedeelte van dit geld kwam echter terecht bij het bedrijf Malabu Oil and Gas. Dit bedrijf is gelieerd aan Dan Etete, destijds de Nigeriaanse minister van Olie. In 1998 was het Etete zelf die de exploitatierechten voor OPL 245 voor slechts 19 miljoen euro toewees aan Malabu Oil and Gas. Etete zou de miljard euro van Shell en Eni hebben gedeeld met andere Nigeriaanse overheidsfunctionarissen om zo de verkoop te bespoedigen.

Na de aankoop van OPL 245 door Shell en Eni verschenen er vrijwel direct berichten over de omkoping van Etete en anderen. Deze aanklachten hebben de oliebedrijven altijd ontkend. Shell en Eni wilden het lucratieve olieveld maar al te graag ontginnen. Hiervoor werden speciaal twee oud-werknemers van MI6 — de Britse geheime dienst — aangetrokken.

De oliebedrijven betaalden een miljard euro aan de Nigeriaanse overheid voor het olieveld

Op jacht met MI6

Van Beurden zegt tegen Henry dat er eerder die dag iets is gevonden in e-mails van Shell-personeel: ‘Er was blijkbaar wat loos geklets tussen personen uit een team, met name de personen die we hebben gehuurd van MI6, eh die, eh, moeten dingen hebben gezegd als: “nou, ja, weet je, ik vraag me af wie er een *payoff* krijgt hier” en een aantal... eh behulpzame — onbehulpzame e-mail uitwisselingen. Ik heb ze niet gezien, maar blijkbaar werden ze gezien als, weet je, kroegpraat in e-mails, dat was dom, maar toch, het is er...’

De twee MI6-werknemers, Guy Colegate and John Copleston, werden speciaal ingehuurd om het olieveld binnen te halen. Ze moesten goede banden aanknopen met olieminister Dan Etete en hielpen hem onder andere met het krijgen van een Brits visum. In een e-mail staat onder andere dat Copleston en Shell-personeel in 2007 een etentje planden met Etete. Het doel was om Etete gunstig te stemmen. ‘We weten dat Etete een fervent jager is op groot wild — tot op heden voor zover wij weten, vooral in Afrika,’ schrijft Copleston. ‘Als dit diner goed gaat en positief eindigt, denk ik dat we Guy’s idee moeten volgen en hem meenemen naar Europa ergens voor een weekend jagen (herten in Schotland?).’

Bekijk hieronder de samenvatting van het verhaal dat BuzzFeed zondag publiceerde.

‘Lastig’

Het is niet onomstotelijk bewezen dat de top van Shell wist van de omkoping. Wel is duidelijk dat het bestuur ervan op de hoogte was dat er met Dan Etete werd gepraat, en dat dit Shell in een lastig parket kon brengen. In 2007 werd Etete in Frankrijk veroordeeld voor het witwassen van geld. Een personeelslid van Shell stuurde een e-mail met het nieuwsbericht naar bestuursleden van Shell. ‘Heren, ik dacht dat de bijgevoegde e-mail van belang zou zijn voor u. We overwegen hoe deze ontwikkeling in ons voordeel kan werken.’

Guy Outen, destijds executive vice-president Strategy & New Business van Shell antwoordde: ‘Dit maakt het een beetje moeilijk voor de overheid [...] en voor ons [...] om verder te gaan’. Desondanks gingen de gesprekken door en werd er uiteindelijk in 2011 een miljard euro betaald aan Etete voor het gebruik van OPL 245.

De Nederlandse, Britse en Italiaanse justitie waren op dat moment al geruime tijd bezig met een onderzoek naar de gang van zaken.

‘Een paar grappige dingen’

Van Beurden sluit zijn telefoongesprek met Henry af, maar merkt nog wel even op dat er een eerder, verstandiger, moment is geweest waarop ze alles bekend hadden kunnen maken. In verband met eerdere beschuldigingen over corruptie in Nigeria had Shell namelijk al een deal gesloten met het Amerikaanse ministerie van Justitie (DoJ). In ruil voor openheid van zaken zou er geen vervolging plaatsvinden, een zogenaamde *deferred prosecution agreement* (DPA).

Het is niet onomstotelijk bewezen dat de top van Shell wist van de omkoping

Van Beurden zegt erover tegen Henry: ‘Als het allemaal achter de rug is moeten we een beslissing nemen, of we gewoon gaan zeggen: “Nou, dat is het. We hebben alles onderzocht wat kon worden onderzocht, en nu zijn we niet... We concluderen dat er niets aan de hand is. En we zullen het te laten rusten.” Of dat we zeggen: “Nou, weet je, er zitten wel een paar grappige dingen hier. Misschien moeten we dit bekend maken aan de DoJ, want het gebeurde allemaal in een tijd dat we onder DPA stonden. Dus we hadden misschien op dat moment meer open moeten zijn met de DoJ dan waar we nu achter komen”.’

Een woordvoerder van Shell verklaarde maandag [tegenover](#) de *New York Times* dat Shell op de hoogte was van de relatie tussen Dan Etete en Malabu. Desondanks werd er

doorgegaan met onderhandelen over de aankoop van OPL 245. 'We geloven dat de overeenkomst een volledig legale overeenkomst is met de Nigeriaanse overheid.'

Zowel Shell als Eni hebben alle aantijgingen over het betalen van steekpenningen afgedaan als onwaar. Shell heeft de authenticiteit van het getapte telefoongesprek niet betwist.

Met medewerking van Dennis Mijnheer

